

Коваленко, В. В. Проблеми капіталізації та оцінювання достатності капіталу банку [Текст] / В. В. Коваленко, О. В. Крухмаль, Ж. І. Торяник // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 8. – С. 276-287.

Коваленко Вікторія Володимирівна – к.е.н., доцент кафедри банківської справи ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Крухмаль Олена Валентинівна - к.е.н., доцент кафедри банківської справи ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Жанна Іванівна Торяник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту Харківського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України

ПРОБЛЕМИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ТА ОЦІНЮВАННЯ ДОСТАТНОСТІ КАПІТАЛУ БАНКУ

У статті визначено основні проблеми рівня капіталізації банківської системи. Проаналізовано основні показники, що характеризують рівень достатності капітальної бази банківської системи. Наведено порівняльну характеристику міжнародних стандартів щодо мінімальних вимог до капіталу банку.

Ключові слова: капітал, рівень капіталізації, міжнародні стандарти, буфер капіталу, ризики, ліквідність, резерви

ПРОБЛЕМЫ КАПИТАЛИЗАЦИИ И ОЦЕНИВАНИЕ ДОСТАТОЧНОСТИ КАПИТАЛА БАНКА

В статье определены основные проблемы уровня капитализации банковской системы. Проанализированы основные показатели, которые характеризуют уровень достаточности капитальной базы банковской системы. Приведена сравнительная характеристика международных стандартов относительно минимальных требований к капиталу банка.

Ключевые слова: капитал, уровень капитализации, международные стандарты, буфер капитала, риски, ликвидность, резервы.

PROBLEMS OF CAPITALIZATION AND EVALUATION OF SUFFICIENTNESS OF CAPITAL OF BANK

The basic problems of level of capitalization of the banking system are certain in the article. Basic indexes which characterize the level of sufficientness of capital base of the banking system are analysed. Comparative description over of international standards is brought in relation to minimum requirements to the capital of bank.

Keywords: capital, level of capitalization, international standards, buffer of capital, risks, liquidity, backlogs

Постановка проблеми. Об'єктивні процеси, що відбуваються в сучасному банківському бізнесі, а також суттєві зміни умов функціонування банків призвели до необхідності нарощування банками власного капіталу для підвищення їх стійкості, надійності та фінансової безпеки. В умовах світової фінансової кризи в усьому світі для банків проблема недостатньої капіталізації стала особливо актуальною.

Сьогодні практично всі країни з активними ринками банківських послуг пред'являють банкам вимоги до їх капіталізації, адекватно прийнятим ризикам, що дозволило б забезпечити здатність банків компенсувати непередбачені збитки. Для української банківської системи, що в період загострення фінансової кризи відчула суттєву нестачу капіталу, дана проблема має надзвичайно важливе значення.

Для української банківської системи у вирішенні даної задачі першочерговими є питання освоєння сучасних підходів до підвищення капіталізації й успішне впровадження результативного західного досвіду їх використання, що дозволить підвищити фінансову стійкість не тільки окремих банків, а й банківської системи в цілому. Крім того, впровадження в Україні

міжнародних стандартів достатності капіталу банку створить додаткові стимули для зростання капіталізації української банківської системи. Це дозволить збільшити ефективність і прозорість банківського бізнесу, підвищить інтерес до нього стратегічних інвесторів, буде сприяти подальшому розвитку банківської системи та її повноцінної інтеграції в міжнародне банківське співтовариство.

Аналіз останніх публікацій. Проблемі оцінювання капіталу та визначення рівня капіталізації присвячено наукові праці Герасименко В. [1], Деревка О. [2], Івасіва І.Б.[3], Карчевої Г. [4], Лиса І. [5], Матвієнка П. [6], Свечкіної А. [7], Ткачука Н.М. [8], Шелудько Н. [9], Черкашиної К.Ф. [10] та інших.

У своїй діяльності Національний банк України приділяє достатньо уваги саме проблемам капіталізації та нарощування як статутного капіталу банків, так і інших складових власних коштів комерційних банків. Тому постає питання про визначення рівня їх капіталізації для підвищення достатності ресурсного потенціалу банків [11, с.59].

Поняття «капіталізація» вживається у економічній літературі з різних точок зору.

У словнику термінів ринкової економіки капіталізація визначається у декількох аспектах:

- капіталізація розглядається як перетворення доданої вартості в капітал, тобто використання її на розширення виробництва;
- капіталізація – це процес формування фіктивного капіталу у вигляді акцій, облігацій, заставних листів іпотечних банків, інших цінних паперів;
- капіталізація – це процес реалізації майна підприємства з метою збільшення грошового капіталу [12, с. 109].

Д. Розенберг розглядає поняття капіталізації як суму всіх грошей, інвестованих у фірму її власниками; сумарні пасиви [13, с. 48].

Р. Кох визначає процес капіталізації як: «Оцінка вартості компанії, акції якої вільно котируються на фондовій біржі, шляхом добутку ринкової ціни

акцій на їх загальну кількість в обігу» [14, с. 129].

У «Енциклопедії банківської справи» капіталізація – це спрямування частини прибутку на збільшення власного капіталу банку (реінвестування чистого прибутку); метод оцінки вартості майна підприємства, фірми за розміром доходу, прибутку, який вони отримують [15, с. 277].

У тлумачному словнику за редакцією О. Островської капіталізація – це структура капіталу компанії та віднесення витрат у звітному періоді до довгострокових активів [16, с. 188].

В економічній літературі також капіталізація поділяється на реальну та фіктивну. А. Гриценко зазначає: «слід чітко розрізняти поняття реальної та фіктивної капіталізації банків. Перша полягає в перетворенні реальної вартості в капітал, а капіталізація фіктивна пов'язана з представленням вартості в цінних паперах і повинна відрізнятися від реальної теоретично» [1, с. 43].

В цілому, основними напрямками вирішення проблеми капіталізації та концентрації банківського капіталу є:

- формування оптимальної структури капіталу банків, зокрема в частині джерел формування і використання субординованого боргу;
- розробка комплексу обмежень у процесі залучення іноземного капіталу в банківську систему країни;
- впровадження передового досвіду у банківську систему: новітніх технологій ведення банківського бізнесу, нових послуг і продуктів, програмного забезпечення;
- впровадження пільгового оподаткування прибутку, що спрямовується на збільшення банківського капіталу;
- створення належної нормативної бази щодо процедури злиття і поглинання банківських установ без адміністративного тиску на основі об'єктивних економічних потреб [18].

Виважена політика держави щодо розвитку банків не лише стимулюватиме їх довгострокові проекти, а й сприятиме досягненню стратегічної цілі розвитку банківської системи – збільшення капіталізації.

Мета написання статті – визначення основних проблем та розробка методичних підходів до розрахунку рівня капіталізації банківської системи.

Невирішені питання. На сьогодні актуальним питанням виступає дослідження нових вимог до капіталу банків за Базелем III та їх вплив на рівень капіталізації вітчизняної банківської системи.

Виклад основного матеріалу. В останні роки банки всього світу стали все частіше відчувати необхідність у нарощуванні власного капіталу для підвищення своєї надійності та ефективної діяльності. Ефективність діяльності банківської системи України значною мірою залежить від рівня капіталізації, яка на сьогодні визначається як занижка. Зростання капіталізації українських банків є найважливішою умовою його розвитку, підвищення надійності та фінансової стійкості.

В цьому аспекті важливим є дослідження міжнародних стандартів достатності капіталу, в основі яких є створення чітких та універсальних вимог до власного капіталу банків для покриття ризиків банківської діяльності, що дозволяє дещо вирішити проблему фінансової нестійкості банків та створити для них додаткові стимули до збільшення власного капіталу.

Поява нових стандартів Базеля - це реакція на глобальну фінансову кризу, однією з причин якої були недоліки пруденційного регулювання діяльності фінансових посередників. В умовах поглиблення фінансової глобалізації стандарти організації, функціонування та регулювання діяльності фінансових посередників перестали відповідати сучасним вимогам [19].

У даному контексті слід зазначити, що реалізація принципів «Базель II» характеризується певними проблемами, що виникли у банківських системах, а саме: критичний рівень співвідношення запозиченого і власного капіталу у фінансовій і, зокрема банківській системах, що мало прояв у недостатній якості капіталу та абсорбції збитків; надмірне зростання кредитування з використанням недосконалої методики оцінки кредитоспроможності позичальників у кредитній політиці банків; неналежне управління ризиками та низька мотивація для побудови зваженої системи управління ризиками

направленої на досягнення результатів у довгостроковій перспективі, у тому числі через неадекватні компенсаційні системи; недостатній резерв ліквідності і надмірно агресивна трансформація строків платежів; значний вплив системних ризиків на велику кількість пов'язаних учасників фінансового ринку, що разом із впливом глобальної економіки підвищило вразливість до фінансових потрясінь, викликаних світовою фінансовою кризою.

Відповідно, недостатній нагляд за впливом кореляції діяльності учасників ринків один на одного, який повинен був пом'якшити дану залежність.

З огляду на вище зазначене, рекомендації викладені у «Базель III» набувають нового сенсу. Важливим фактором є те, що «Базель III» основну увагу акцентував на перегляді підходів до ліквідності фінансових інститутів, так як саме реалізація ризиків ліквідності була рушійною силою фінансової кризи. Відповідно, основні критерії та зміни, запропоновані «Базель III», є наступні: зміна підходів до визначення капіталу та уточнення ряду показників. В свою чергу найбільш складним у виконанні даних рекомендацій є досягнення необхідного рівня капіталу, який був суттєво підвищений; покращення підходів до управління банківськими ризиками., зокрема ризиків ліквідності; зміцнення прозорості банків та удосконалення підходів до розкриття фінансової звітності.

Слід відмітити, що в Україні у якості стандартів виступають нормативи капіталу банків, розрахунок яких представлено в Інструкції про регулювання діяльності банків України [20]. До них відносять:

- мінімальний розмір регулятивного капіталу банку (Н1) має становити 120 млн. грн. Розмір регулятивного капіталу банку не може бути меншим, ніж його статутний капітал;
- норматив адекватності регулятивного капіталу (норматив платоспроможності) відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що впливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру. Чим вище значення показника адекватності регулятивного капіталу, тим більша частка ризику, що її приймають на себе власники банку; і навпаки: чим

нижче значення показника, тим більша частка ризику, що її приймають на себе кредитори/вкладники банку. Нормативне значення нормативу Н2 діючих банків має бути не менше 12%;

- норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів відображає розмір регулятивного капіталу, необхідний для здійснення банком активних операцій. Норматив Н3 установлює мінімальний коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів. Нормативне значення – не менше 9%.

Рішення про збільшення нормативного значення мінімальний розміру регулятивного капіталу до 120 млн. грн. було прийнято НБУ у серпні 2010 року і вже з 1 січня 2012 року банкам, що не виконують вимогу, буде заборонено залучати депозити фізичних осіб вище обсягу, який зафіксовано на час вступу у дію постанови НБУ «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 09.06.2010, №273 [21]. Так, станом на 1.10.2010 менше 120 млн. грн. був розмір власного капіталу у 71 вітчизняних банків (40% від загальної кількості). Для відповідності встановленим критеріям до 1 січня 2012 року їм потрібно збільшити свій регулятивний капітал на загальну суму близько 2,6 млрд. грн.[22].

Проаналізуємо основні показники, що характеризують рівень капітальної бази банків України, які розглядаються у науковому дослідженні [10, с.34], вихідні дані представлені у додатку 1.

Проведений аналіз стану капіталізації банківської системи України показав, що власний капітал банків України збільшився за 2010 р. на 19,58% (за 2009 р. власний капітал зменшився на 3,43%).

Зростання капіталу банків відбулося за рахунок збільшення сплаченого зареєстрованого статутного капіталу. У структурі власного капіталу протягом періоду, що аналізується зростає частка статутного капіталу. У 2009-2010 рр., внаслідок непокритих збитків, сума статутного капіталу перевищувала суму власного капіталу (рис.1).

У 2010 р. зростання статутного капіталу банківської системи відбулося також унаслідок збільшення обсягу іноземного капіталу в зареєстрованому статутному капіталі банків України. За 2010 рік іноземний капітал у статутному капіталі банків України збільшився на 39%, при зростанні сплаченого статутного капіталу лише на 22%.

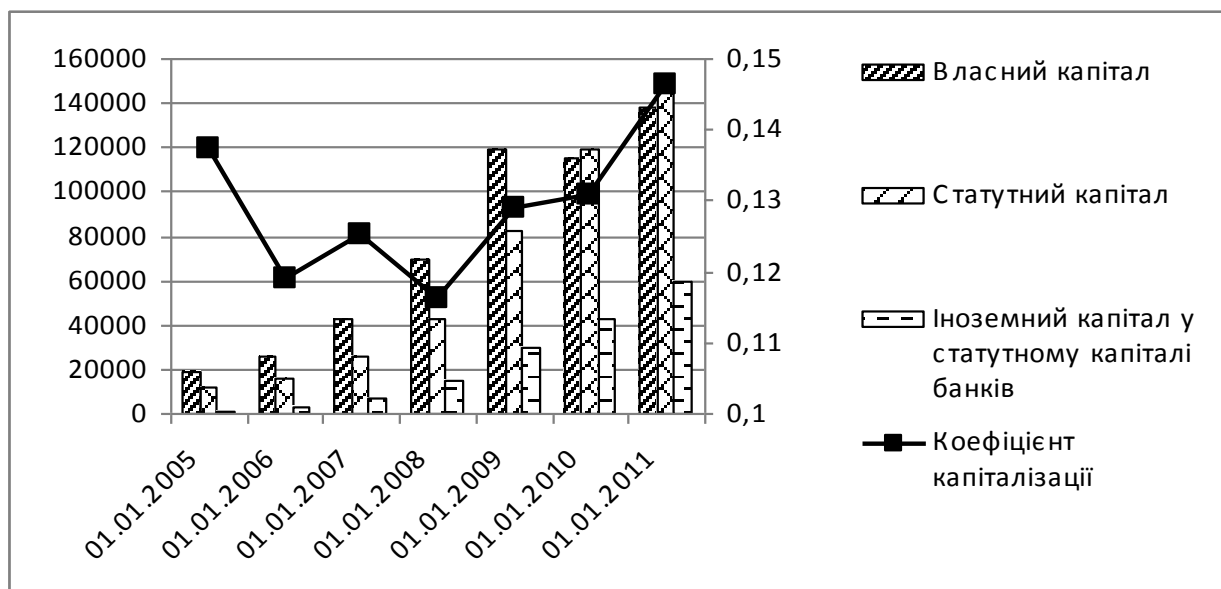

Рис. 1. Динаміка власного капіталу, статутного капіталу та коефіцієнту капіталізації по банкам України за період з 01.01.2005 по 01.01.2011 рр.

Відповідно частка іноземного капіталу у зареєстрованому статутному капіталі банків України збільшилася до 41% на 01.01.2011 р. (рис. 2).

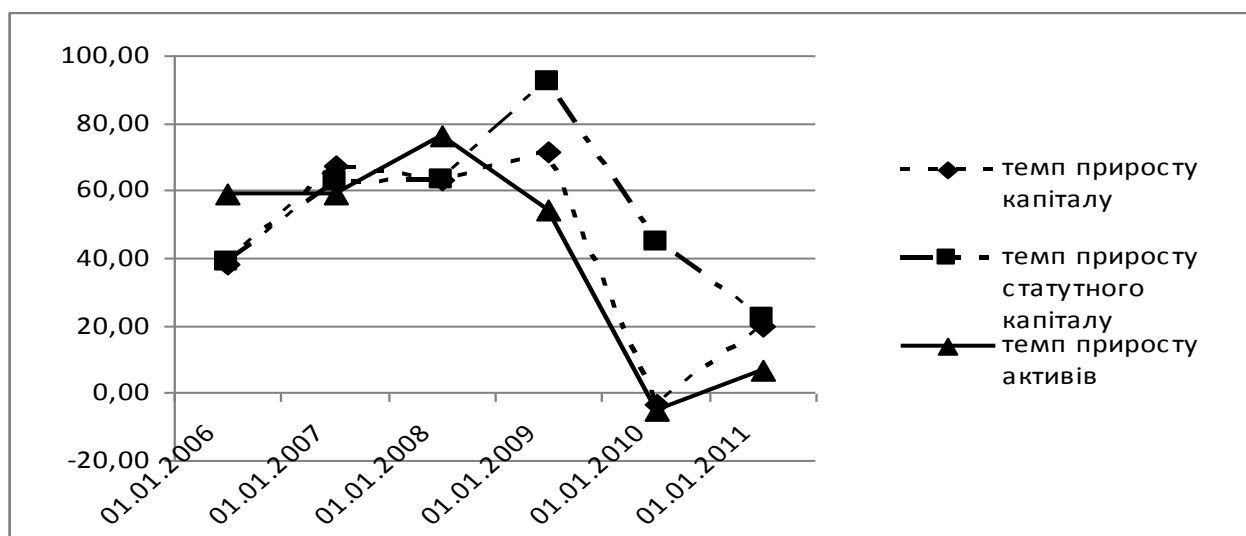

Рис. 2. Співвідношення темпів приросту капіталу, статутного капіталу, активів банків України за період з 01.01.2005 по 01.01.2011 рр.

Слід відмітити, що у 2005 та у 2007 рр. темпи приросту активів перевищували темпи приросту капіталу, проте починаючи з 2008 р. йде стійке перевищення темпів зростання капіталу і особливо зареєстрованого сплаченого статутного капіталу банку над темпами зростання активів.

Зростання значущості статутного капіталу підтверджують дані, представлені на рис.3. Частка сплаченого зареєстрованого капіталу у структурі капіталу зростає, починаючи з 2008 р., і у 2010 р. перевищує розмір власного капіталу (на 0,058%).

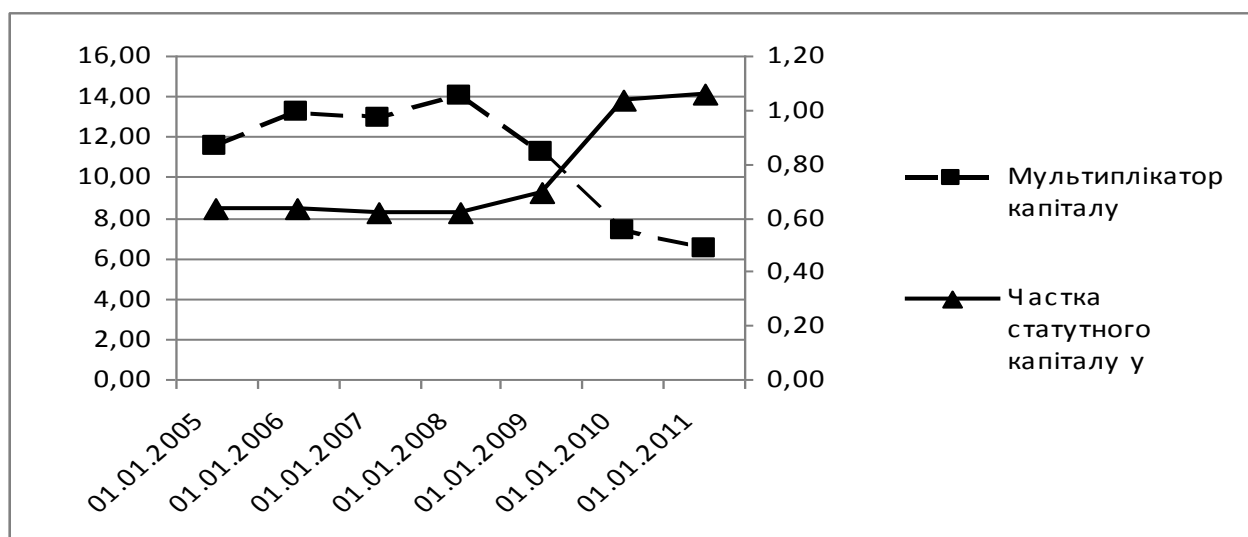

Рис. 3. Порівняння динаміки мультиплікатора капіталу та частки статутного капіталу у капіталі банків України за період з 01.01.2005 по 01.01.2011 рр.

Порівняння показників капіталізації у докризовий та після кризовий періоди дозволяє зробити наступні висновки. У після кризовий період збільшилися коефіцієнти капіталізації, покриття зобов'язань, адекватності регулятивного капіталу, частки статутного капіталу, що свідчить про намагання підвищити рівень капіталізації. Проте рентабельність капіталу (-10,19%) свідчить про те, що наслідки кризи не повністю подолані та мають суттєвий вплив на банківську систему України.

Доцільно зазначити, що Базельський комітет з питань банківського нагляду і регулювання було створено у 1974 році президентами центральних банків країн Великої десятки з метою розробки рекомендацій щодо удосконалення банківського нагляду з уніфікації вимог до фінансового регулювання в різних країнах.

Базель-I. Основним документом виступає «Міжнародне наближення визначення капіталу та нормативів капіталу», який був прийнятий у 1988 році і основними стандартами в ньому виступають вимоги до формування і оцінки регулятивного капіталу та кредитного ризику. 1997 році були прийняті «Основні принципи ефективного банківського нагляду». У 1996 році були прийняті «Поправки до Базельської угоди про капітал», а саме «Поправка щодо врахування ринкових ризиків».

Базель-II. Правила нагляду, оновлені у 2004 році. Була прийнята «Нова концептуальна основа Угоди про капітал», у якій посилюються вимоги до оцінки кредитного, ринкового і операційного ризиків при розрахунку мінімальних вимог до капіталу. Більшість розвинутих країн перейшли на ці стандарти ще до початку глобальної кризи.

Базель-III. Перегляд Базельських стандартів розпочався ще в 2005 р., але поштовхом для посилення регулювання стала криза. Нові норми передбачають загальне підвищення капіталізації банків, поліпшення якості капіталу, буфери капіталу, впровадження короткострокових і середньострокових нормативів ліквідності та нормативу боргового навантаження, антициклічне регулювання.

Таким чином, кожний стандарт удосконалює підходи до регулювання та нагляду. У запропонованих вимогах Базелю III пропонується підвищити норматив відношення статутного капіталу до активів, зважених за рівнем ризиків з 2% до 4,5%, а також збільшення аналогічного нормативу за капіталом I рівня з 4% до 8% (табл. 1).

Таблиця 1

Вимоги до капіталу банків відповідно Базеля III, %

Показники	Статутний капітал	Капітал I рівня	Регулятивний капітал
мінімальні вимоги	4,5	6,0	8,0
Буфер капіталу	2,5		
мінімальне значення з урахуванням буферу капіталу	7,0	8,5	10,5
діапазон антициклічного резерву	0-0,25		

З метою покриття збитків, пов'язаних з негативними змінами у фінансовому і економічному середовищі, передбачено формування додаткових резервів (буфер капіталу) у розмірі 2,5% статутного капіталу банків після дивідендних відрахувань. Також при суттєвому нарощуванні кредитного ризику за рахунок зростання обсягу кредитних операцій, передбачено формування антициклічного резерву від 0% до 0,25% від статутного капіталу. Формування даного резерву направлено на зниження втрат капіталу при циклічних коливаннях кредитних ринків.

Розглянемо більш детально основні зміни вимог до капіталу Базеля III, які можна розглядати з позиції підвищення вимог до капіталу, формування буферів (резервів) для підтримки достатності капіталу, відрахування з капіталу.

Підвищення вимог до капіталу. Основним нововведенням є істотне підвищення вимог до формування капіталу I рівня, до якого рекомендовано включати лише акції та нерозподілений прибуток. Показник капіталу першого рівня повинен зростати з 4 до 6%, що означає встановлення частки на інші

інструменти капіталу першого рівня (відкладені податкові активи, інвестиції в інші фінансові компанії) у розмірі 1,5% від загального розміру капіталу першого рівня. Структура капіталу представлена: основний капітал – 6%; додатковий – 2%; капітал III рівня скасовано, а для страхування від ринкового ризику банки матимуть капітал, якість складу якого буде подібною до якості капіталу, що використовується для виконання вимог щодо протидії кредитному і операційному ризикам. Обмеження банків від надмірних ризиків можливе шляхом встановлення нового розміру коефіцієнту лівериджу – відношення обсягу позичкових коштів до власних на рівні 3,5%. Зазначений показник є нововведенням.

Буфери для підтримки достатності капіталу. З метою покриття збитків, пов'язаних з негативними змінами у фінансовому і економічному середовищі, передбачено формування додаткових резервів (буферу) у розмірі 2,5% статутного капіталу банків після дивідендних відрахувань.

Таким чином, під час економічного зростання нові вимоги стимулюватимуть банки до створення буферного капіталу. У періоди падіння економічної активності до банків не застосовуватимуться заходи впливу, доки мінімальна вимога дотримується. Тому, банки орієнтуватимуться на рівень у 7% з метою вільного розпорядження тими коштами, які вони заробили.

При суттєвому нарощуванні кредитного ризику за рахунок зростання обсягу кредитних операцій, передбачено формування антициклічного резерву від 0% до 0,25% від статутного капіталу. У періоди надмірного зростання кредитування наглядові органи використовуватимуть антициклічний резерв як інструмент макропруденційного регулювання.

Відрахування з капіталу. Згідно з Базелем III всі відрахування з капіталу повинні здійснюватися з обсягу капіталу I першого рівня.

Слід зазначити, що доповненням у Базелі III є утримання капіталу під ризик ліквідності поряд з ринковим, кредитним і операційним ризиками. Тому встановлені обов'язкові параметри контролю за ризиком ліквідності, а саме: коефіцієнт ліквідного покриття – банки повинні мати ліквідні активи, які б на

100% покривали короткострокові зобов'язання банків терміном менше місяця; коефіцієнт чистого стабільного фінансування – характеризує наявність довгострокових джерел фінансування і розраховується на один рік; коефіцієнт лівереджу – відношення обсягу капіталу першого рівня до сукупних активів зважених з урахуванням ризику на рівні 3%.

Відповідно до проведених Базельським комітетом досліджень, реалізація нових стандартів буде відбуватися поетапно, що дозволить акумулювати капітал і при цьому забезпечувати фінансування кредитно-інвестиційних операцій (табл. 5.10).

Таблиця 5.10

Поетапне введення вимог до капіталу банків, % [23]

Показники	Роки						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Коефіцієнт статутного капіталу	3,5	4,0	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Буфебр капіталу				0,625	1,25	1,875	2,5
Мінімальне значення з урахуванням буферу капіталу	3,5	4,0	4,5	5,125	5,75	6,375	7,0
Капітал I рівня	4,5	5,5	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Регулятивний капітал	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Регулятивний капітал до буферу капіталу	8,0	8,0	8,0	8,625	9,25	9,875	10,5

У першу чергу, починаючи з 2013 року планується провести реформу вимог щодо структури активів і капіталу банків. Водночас буде посилено вимоги щодо частки акціонерного капіталу в структурі регулятивного капіталу, які мають бути виконані до 2019 року. Запровадження буферів збереження капіталу та антициклічного резерву розпочнеться з 2016 року.

Висновки та подальші розвідки. Оздоровлення банківської системи, традиційно виступає каталізатором економічних процесів на національному і

глобальному рівнях, виступає ключовим чинником для оновлення економічного зростання.

Для підвищення стійкості світової банківської системи до впливу кризових явищ, Базельський комітет з банківського нагляду змінив вимоги до формування ліквідних пасивів. Основні вимоги, що визначені у Базелі I, Базелі II, Базелі III не відміняють дію попередніх, а тільки їх деталізують і доповнюють. Базель III виступає нормою, яка допоможе захистити банківську систему і буде сприяти економічному зростанню. Нові правила будуть реалізовуватися поступово для того, щоб банківська система мала змогу перейти до більш високих стандартів капіталу і ліквідності, не зупиняючи кредитну підтримку економіки.

Таким чином, на наш погляд розглянуті коефіцієнти для визначення мінімальних вимог до капіталу доцільно впроваджувати у діяльність наглядових органів на перших етапах у вигляді індикативних з подальшим переведенням на рівень нормативних.

Реалізація стандартів Базеля III зміцнить стійкість світової банківської системи за рахунок покращення якості, підвищення обсягу та узгодженості банківського капіталу та ліквідності на міжнародному рівні.

Список літератури

1. Герасименко В. Концентрація банківського капіталу і методи оцінки її рівня/ В. Герасименко //Вісник Національного банку України. - 2007. - № 4. - С.28-32.
2. Деревко О. Шляхи підвищення рівня капіталізації банківського сектору/ О. Деревко //Банківська справа. - 2008. - № 1. - С.76-83
3. Івасів І.Б. Різновиди оцінки банківського капіталу та їх місце в управлінні та регулюванні банківської діяльності / І. Б. Івасів // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - Т. 11. - С.121-123
4. Карчева Г. Рейтингові оцінки надійності банків та їх роль у підвищенні капіталізації банківської системи/ Г. Карчева, А. Камінський, О. Юрчук //Вісник Національного банку України. - 2003. - N 2. - С.22-28

5. Лис І.М. Вдосконалення управління капіталізацією та ліквідністю банківської системи/ І. М. Лис, В. В. Салтинський //Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Т. 14. - С.36-48
6. Матвієнко П. Капіталізація як дійовий інструмент підвищення надійності банківської системи України/ П. Матвієнко //Економіка України. - 2008. - N 1. - С.42-53
7. Свечкіна А. Л. Капіталізація як визначальний чинник ефективного функціонування вітчизняного банківського сектору/ А. Л. Свечкіна, О. І. Хомич //Фондовый рынок. - 2009. - N 20. - С. 12-18
8. Ткачук, Н.М. Капіталізація банку: економічна сутність і різновиди/ Н. М. Ткачук //Вісник Української академії банківської справи. - 2010. - №1. - С. 49-54
9. Шелудько Н.М. Макроекономічні аспекти проблеми капіталізації банків в Україні/ Н. М. Шелудько //Актуальні проблеми економіки. - 2004. - N 10. - С.72-81
10. Коваленко В.В. Капіталізація банків : методи оцінювання та напрямки підвищення: монографія/ В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. - Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. - 153 с.
11. Коваленко В.В. Функціональна достатність ресурсного потенціалу банків: методи оцінювання та напрями забезпечення : монографія / В.В. Коваленко, Ж.І. Торжник. – К.: УБС НБУ, 2010. – 158с.
12. Словник термінів ринкової економіки / Вишниченко І. А., Сурич Н. І., Харитоненко С. В. / ред. проф. Науменка В. І. – К. : Глобус, 1996. – 288 с.
13. Розенберг Д. Словарь банковских терминов / Д. Розенберг ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 1997. – VIII, 360 с.
14. Кох Р. Менеджмент и финансы: от А до Я. / Р. Кох. – СПб. : Питер, 1999. – 496 с.
15. Енциклопедія банківської справи України / ред. В. С. Стельмах ; Національний банк України, Інститут незалежних експертів. – К. : Молодь : Ін Юре, 2001. – 680 с.

16. Островская О. М. Банковское дело : толковый словарь / О. М. Островская. – 2-е изд. – М. : Гелиос АРВ, 2001. – 400 с.
17. Патрикац Л. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України / Л. Патрикац, Д. Крохмаль // Вісник Національного банку України. – 2004. – № 1. – С. 38–43.
18. Коваленко В.В. Проблеми капіталізації та концентрації капіталу в банківській сфері / В. В. Коваленко // Вісник Української академії банківської справи. - 2006. - N 1. - С.49-54.
19. Базель III – не панацея [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bankir.ru/technology/article/8207516#ixzz1CeVkyrFI>. – Серія : Анализ и управление рисками.
20. Про регулювання діяльності банків України : положення затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 №368 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
21. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : постанова Правління Національного банку України від 09.06.2010 №273 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
22. Сколотяный Ю. Банковский капитал: размер имеет значение / Ю.Сколотяный, В. Пасочник [Електронний ресурс] // «Зеркало недели» №45, 04 декабря 2010. - Режим доступу : <http://www.zn.ua/newspaper/articles/61584#article>.
23. Strengthening the resilience of the banking sector [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs164.pdf>

Додаток 1

Таблиця 1 – Показники рівня капіталізації банківської системи за 2004-2010рр.

Показник	01.01.2005	01.01.2006	01.01.2007	01.01.2008	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011
Активи банків, млн.грн.	134348	213878	340179	599396	926086	880302	942088
Власний капітал, млн. грн.	18421	25451	42566	69578	119263	115175	137725
з нього: сплачений зареєстрований статутний капітал	11648	16144	26266	42873	82454	119189	145857
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	9,6	19,5	27,6	35	36,7	35,8	40,6
Регулятивний капітал, млн. грн.	18188	26373	41148	72265	123066	135802	160897
Результат діяльності, млн. грн.	1263	2170	4144	6620	7304	-38450	-13027
Коефіцієнт капіталізації	0,14	0,12	0,13	0,12	0,13	0,13	0,15
Коефіцієнт покриття зобов'язань	0,16	0,14	0,14	0,13	0,15	0,15	0,17
темп приросту капіталу, %	-	38,16	67,25	63,46	71,41	-3,43	19,58
темп приросту статутного капіталу, %	-	38,60	62,70	63,23	92,32	44,55	22,37
темп приросту регулятивного капіталу, %	-	45,00	56,02	75,62	70,30	10,35	18,48
темп приросту активів, %	-	59,20	59,05	76,20	54,50	-4,94	7,02
Коефіцієнт співвідношення приросту капіталу та активів	-	0,64	1,14	0,83	1,31	0,69	2,79
Адекватність регулятивного капіталу	16,81	14,95	14,19	13,92	14,01	18,08	20,83
Мультиплікатор капіталу	11,53	13,25	12,95	13,98	11,23	7,39	6,46
Частка статутного капіталу у капіталі банку	0,63	0,63	0,62	0,62	0,69	1,03	1,06
Фінансовий левередж	0,86	0,88	0,87	0,88	0,87	0,87	0,85
Рентабельність капіталу, %	8,43	10,39	13,52	12,67	8,51	-32,52	-10,19

